

FOTOSERIE Hein Roethofprijs 1987-2012

WINNAARS VINDEN NAVOLGING

Werkvloer

Sinds de start van de Hein Roethofprijs in 1987 sleepten 26 lokale projecten de prestigieuze **veiligheidsprijs** in de wacht. Tijd voor een **terugblik**. Wat zijn de **succesfactoren**? En hoe heeft de wedstrijd bijgedragen aan de criminaliteitspreventie en sociale veiligheid in Nederland?

Fotografie: Liesbeth Dingemans

Tekst: Lynsey Dubbeld

Burgers die het initiatief nemen om overlast en verloedering in hun wijk een halt toe te roepen. En die daarvoor samen met maatschappelijke instanties en de lokale overheid een alerteringssysteem opzetten, waarmee ze snel kunnen optreden tegen overlastgevende situaties. Dat is in een notendop het idee achter SMS Alert onze (Molen)wijk, het Amsterdamse project dat in oktober 2012 de Hein Roethofprijs in de wacht sleepte.

Het Molenwijkse meldingssysteem past prima in het rijtje winnaars van de Hein Roethofprijs.

Dat kan worden geconcludeerd uit een recent onderzoek van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) naar de geschiedenis van de wedstrijd. Ook bij de 25 eerdere winnaars is burgerparticipatie een belangrijk uitgangspunt. Daarnaast hebben winnende projecten een focus op jongeren gemeen. Ook tonen ze een bereidheid om de eigen werkwijze kritisch onder de loep te nemen, blijkt uit de analyse van de projecten die tot nu toe de Hein Roethofprijs wonnen.

SMS Alert onze (Molen)wijk is de 26e winnaar van de Hein Roethofprijs. Sinds 1987 is ieder jaar een prijs uitgereikt aan een organisatie of samenwerkingsverband met het meest innovatieve,

(Foto links)

In de Amsterdamse Molenwijk hebben bewoners de groep 'Onze (Molen)wijk' opgericht. Met het project zetten zij zich in voor een leefbare wijk.

(Foto rechts)

De wijk wordt opgesierd door kunstverkeersborden van de kunstenaar Henk Veen. Die maken op een speelse manier normen en waarden zichtbaar.

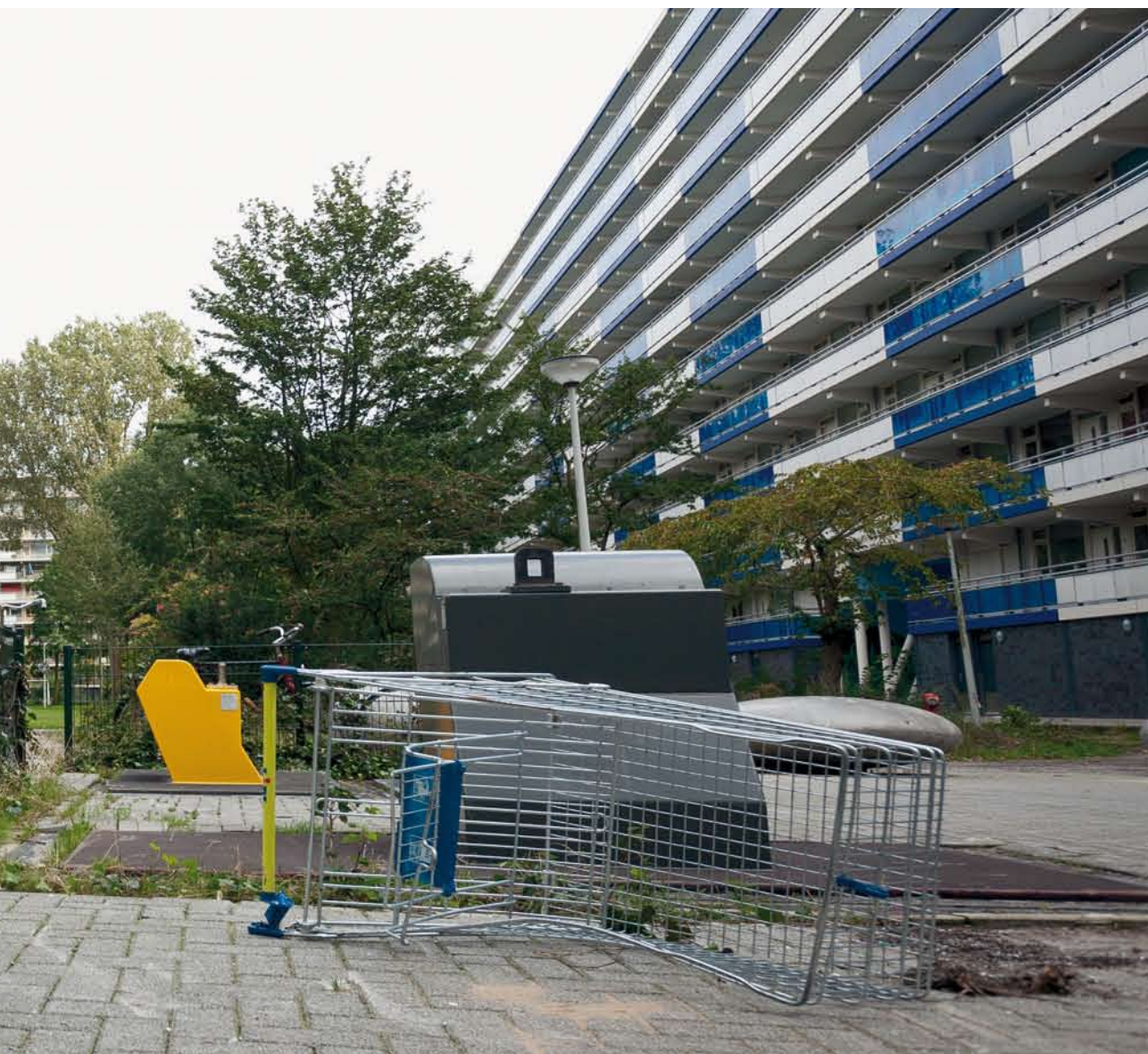
>>

effectieve en overdraagbare project. De wedstrijd is bedoeld voor lokale projecten die criminaliteit voorkomen en sociale veiligheid verbeteren. Met de prijs, die bestaat uit een geldbedrag van 20 000 euro en een speciaal voor het project ontworpen beeldje, kunnen best practices professionaliseren, vervolgens landelijke bekendheid verwerven en uiteindelijk brede navolging krijgen. Daarmee stimuleert de prijs, die is ingesteld door het toenmalige ministerie van Justitie, een gedeelde verantwoordelijkheid voor de lokale veiligheidszorg. En dat komt de criminaliteitspreventie, veiligheid en leefbaarheid in Nederland ten goede, is de gedachte.

Wat is nu het resultaat van 25 prijsuitreikingen? Hoe is het de winnende projecten vergaan? Om die vragen te beantwoorden, evalueerde het CCV op verzoek van het ministerie van Veiligheid en Justitie in de zomer van 2012 de ervaringen van de winnaars. De evaluatie kan de maatschappelijke effecten van de Hein Roethofprijs niet vaststellen, maar geeft wel een beeld van de resultaten en eventuele verbetermogelijkheden die betrokkenen ervaren. Bovendien geeft een historische terugblik inzicht in succesfactoren: hoe komt het dat de winnaars de concurrentie konden verslaan?

Zoals gezegd richten projecten die de Hein Roethofprijs wonnen, veelvuldig de spotlights op burger-

participatie en de aanpak van jongeren. Gezien de achtergrond van de wedstrijd is dat misschien niet verwonderlijk. Als voorzitter van de commissie Kleine Criminaliteit, die aan de wieg stond van het kabinetsprogramma Samenleving en Criminaliteit uit 1985, geldt Hein Roethof als de uitvinder van wat we nu publiek-private samenwerking noemen. Bovendien is het beleid op het terrein van criminaliteitspreventie mede onder invloed van Roethofs werk tot wasdom gekomen. En vanuit het oogpunt van preventie is aandacht voor jeugdoverlast en -criminaliteit niet meer dan logisch.

In de gesprekken die het CCV voerde met vertegenwoordigers van 17 van de 25 winnende projecten,

komen ook evaluaties naar voren als een terugkerend thema. De winnaars van de Hein Roethofprijs tonen een sterk besef van het belang van effectief bewezen veiligheidsinterventies. Zij deinzen er niet voor terug om succesfactoren en knelpunten in hun aanpak te verkennen. In sommige gevallen zijn er al evaluaties uitgevoerd voordat een project wordt aangemeld bij de jury van de Hein Roethofprijs. In andere gevallen vormt het winnen van de wedstrijd de aanleiding voor een (verdergaand) effectiviteitsonderzoek.

Dat winnaars van de Hein Roethofprijs geen eendagsvliegen zijn, bewijst wel de lokale inbedding en brede navolging die de projecten doorgaans hebben

Henk Veen en Freeda, coördinator van het project, inspecteren hun wijk. Molenwijk oogt als de Bijlmer en kent ook problemen met leefbaarheid en veiligheid.

>>

gekregen. Alleen al het feit dat het CCV in 2012 met ruim twee derde van de winnaars kon spreken, is veelzeggend. De meeste initiatieven zijn de project-status ontstegen, constateert het CCV dan ook. De aanpakken hebben een plaats verworven in het gemeentelijke (veiligheids)beleid of zijn zelfs uitgroeid tot zelfstandig opererende organisaties. De publiciteit die het winnen van de prijs met zich meebrengt, heeft ervoor gezorgd dat projecten een professionaliseringsslag konden maken en aan bezuinigingsrondes konden ontkomen.

Hoewel de meeste projecten zich tot nu toe staande hebben gehouden, maakt het eenzijdig gebruik van overheidsfinanciering hen wel kwetsbaar, waar-

schuwt het CCV. De meeste initiatieven worden door de gemeente gefinancierd. Afhankelijk van het doel en de doelgroep van de aanpak komen daar nog bijdragen van bijvoorbeeld de woningcorporatie of private instellingen bij. Maar over de hele linie zijn publiek-private samenwerkingsverbanden eerder uitzondering dan regel.

Opvallend is ook dat het grootste deel van de winnaars van de Hein Roethofprijs uit de Randstad afkomstig is. Vooral de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland brachten winnende projecten voort, ontdekte het CCV. Die prestatie heeft grotendeels te maken met de aanmeldingen vanuit Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Tot nu toe zijn er door

*(foto links)
Aan SMS Alert werken
verschillene instanties
mee, waaronder de
politie.*

Zeeland, Gelderland, Flevoland en Groningen geen winnaars geleverd.

Toch is de invloed van de Hein Roethofprijs in heel Nederland, en zelfs daarbuiten, merkbaar. Een groot deel van de winnende initiatieven vindt navolging in andere gemeenten. De stadsmariniers, die werden bedacht in Rotterdam, zijn daar een goed voorbeeld van. In onder andere Capelle aan den IJssel en Breda zijn deze superambtenaren nu ook actief. En het in 1989 in Enschede uitgevonden erosievandalisme staat aan de wieg van het inmiddels algemeen omarmde principe van schoon, heel en veilig. Sommige projecten blijken zelfs over de landsgrenzen belangstelling te trekken. De nacht-

preventie uit de Haagse Schilderswijk, waarbij een groep bewoners in hun buurt surveilleert, kent inmiddels varianten in onder meer Engeland en Italië. <<

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) organiseert jaarlijks de Hein Roethofprijs. Kijk voor meer informatie op de website www.hetccv.nl/heinroethofprijs of neem contact op met Francie van de Beek, telefoon (06) 25 01 20 12, e-mail francie.beek@hetccv.nl.

*(foto rechts)
Door het project zijn
bewoners zich prettiger
gaan voelen in de wijk.*